

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

Quæstio II. De Officio Confessarii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

Pontifices derogant privilegiis omnibus in oppositum, etiam si speciali mentione dignis: sed melius negant Rodriguez, Reginald. & alii; quia cap. 1. de Privilegiis prohibetur, ne quis Religiosos absolvat invitis suis Superioribus. Idem à fortiori dicunt Faustus, Pelliz. & alii contra Bonac. Peyrin, & alios, &c. de Monialibus; quia, sicut approbatus pro viris tantum non potest tempore Jubilæi eligi à Mulieribus, ita nec à Monialibus, qui non est specialiter approbatus pro illis.

QUÆSTIO II.

De Officio Confessarii.

CONFESSARIUS quadruplex gerit Officium, Ministri, Judicis, Medici, & Doctoris, ex Trid. *sess. 14. de Pœnit. c. 2. 5. 6. & 7.* Hinc plures habet obligationes, nimirum probitatis, & scientiæ: item admittendi, ac docendi Pœnitentem: item injungendi Pœnitentias, Restitutiones, Denunciationes, Juramenta, & Ecclesiasticam Sepulturam. Porro de Pœnitentiis, necnon de Restitutionibus nihil hic, cum abunde dictum de eis sit propriis locis. De cæteris hic agendum. Itaque sit

CAPUT I.

Quid de probitate Confessarii?

PRÆCIPUA Ministri Sacramenti Pœnitentiæ dos est *Vita integritas, ac morum honestas*, ex cit. Constit. Clem. X. Maxime requiritur status gratiæ, dum absolvit: hinc

Quæres primo, Qualiter peccat Confessarius ministrans hoc Sacramentum in statu peccati mortalis?

Respondeo, Committere grave sacrilegium, utpote qui agit ut Minister Christi specialiter consecratus, adeoque est reus gravis irreverentiæ in Sacramentum; ejusque auctorem, cujus nomine conficit Sacramentum, & confert Gratiam: ergo omnino illicite, quamvis valide operatur: Doctores communissime.

Quæres secundo, Quid agere debeat talis Confessarius, si petatur ad audiendas confessiones?

Respon-

Respondeo, Non teneri determinate ad confitendum suum peccatum; teneri tamen vel confiteri, vel elicere actum contritionis juxta dicta d. l. q. l. c. 5. Si autem incipiat audire confessionem, & se conterat, antequam absolvat, per se loquendo, non videtur peccare, quia dum audit, nondum operatur, ut Minister Christi, seu nondum causat gratiam: Henr. Lug. Dian. Tambur. & alii contra Suarez, Arriag. Gon. & alios; per accidens tamen peccat, si nimirum temere, & imprudenter differt suam contritionem ad illas angustias temporis, quia se exponit se periculo non bene tunc conterendi. At, si vocetur ad audiendam confessionem alicujus mox morturi, & ob angustias temporis non possit sine magna difficultate se recolligere ad conterendum, non peccat, si non conterat; quia defectus contritionis in tali casu non imputatur illi, sed extremæ necessitati alterius; imo peccaret contra charitatem, si tunc non absolveret: Tamb. Lugo, & alii.

Quæres tertio, An Confessarius ligatus censura peccet absolvendo, si per contritionem se ponat in gratia?

Respondeo affirmative, loquendo extra casum necessitatis, & de censura impediente actum Ordinis, & Jurisdictionis: qualis est excommunicatio major, suspensio ab officio, & interdictum personale speciale: & invalide quidem absolveret, si hæc censuræ essent vitandæ. Si vero non sunt vitandæ, illicite tantum, & quando se ingereret; si enim non se ingerat, sed esset requisitus, valide, & licite absolveret: Doctores communiter, ex Concil. Constant.

C A P U T II.

Quid de Scientia Confessarii?

CONFESSARIUS ea scire debet, quæ ad officium suum pertinent; ita ut mortaliter peccat, si sine debita scientia extorqueat licentiam audiendi confessiones, aut hanc exerceat extra articulum mortis: & similiter peccat Superior, qui scienter ipsum eligit, tolerat, aut permittit; quia exponitur periculo non rite administrandi hoc Sacramentum: Doctores communiter. Igitur, ut licite ministret Confessarius, triplicem habere debet scientiam, Habitualement, Actualement, & per interrogationes acquisitam.

§. I.

Quid de Scientiâ Habituali?

ANTEQUAM ad audiendas confessiones accedat, tria scire debet Confessarius: Primo, Quæ pertinent ad seipsum, quam scilicet habeat potestatem, in quos pœnitentes, ad quæ peccata, ad quos casus, & censuras, & quænam sit formula absolutionis? Quare scire debet saltem in confuso, quot sint casus, & censuræ, à quibus ob reservationem nequit ipse absolvere, de quibus agendum q. seq. Secundo, Scire debet, quæ pertinent ad Pœnitentem, quo scilicet examine, dolore, ac proposito debeat esse dispositus, qua integritate confessionem instituire debeat, quam pœnitentiam pro qualitate peccatorum, & personæ subire debeat, de quibus actum est disp. anteced. Tertio, Scire debet, quæ pertinent ad ipsa peccata, quænam scilicet habent onus restitutionis, aut satisfactionis parti, denunciationis, aut alterius obligationis; quænam ex se sint mortalia, quænam venialia, unde discerni possint eorum species, & circumstantiæ mutantem speciem, de quibus partim actum est etiam disput. anteced. partim agendum infra.

Quæres primo, An talium scientia sit in Confessario requisita tum ad licite, tum ad valide absolvendum?

Respondeo, Requiritur tantum ad licite absolvendum, dummodo sciat formam essentialem absolutionis, quia valor Sacramenti satis habetur, si ponatur à pœnitente materia proxima, & à Confessario forma cum debita intentione; & ad hoc sufficit, si Confessarius sciat formam essentialem, & peccatum sub ratione saltem confusa peccati, ut patet in articulo mortis, in quo quilibet indoctus Sacerdos moribundum valide absolvit: Suar. d. 28. f. 2. n. 12. & alii communiter contra Boss. putantem, invalide absolvere, qui ignorat distinguere inter mortale, & veniale. Si autem sit ita indoctus, ut ne sciat quidem rationem confusam peccati, invalide absolvit, quia non potest habere intentionem absolvendi, quod ne confuse quidem agnoscit: Tamb. c. 6, n. 6. addens, hunc casum esse difficilem, nisi is sit mente læsus.

Quæres secundo, Quanta debeat esse talis scientia in Confessario ad licite ministrandum hoc Sacramentum?

Respon-

Respondeo, Non requiri scientiam summam; imo hæc aliquando est minus utilis, quam scientia mediocris conjuncta cum naturali judicio, & praxi; quia, qui subtiliter vult omnia revocare ad apices theologiæ, sæpe seipsum, & pœnitentem implicat scrupulis, redditque odiosam Confessionem: Croix n. 1787. Satis ergo est scientia mediocris, qua ita in communi cognoscat, que frequenter in Confessionibus occurrunt, ut de aliis minus frequentibus saltem dubitare possit, sicque ea, vel ex libris, vel ex aliis Doctoribus sciscitari possit; quia secus nullus reperiretur aptus ad confessiones, cum nullus fere cognoscat omnes peccatorum rationes, & omnes casus difficiliore: Suarez d. 28. f. 2. Bon. & alii. Addunt etiam communiter Doctores, majorem scientiam requiri in Confessario pro Civitate, quam pro oppido, rure, &c. quia majores, & magis impliciti sunt ibi casus, quam hic; item majorem in Confessario Ecclesiasticorum, quam tantum laicorum, quia ibi requiritur scientia etiam suspensionum, irregularitatum, &c. Cæterum, si Confessarius ipse dubitet, se non habere scientiam suo muneri sufficientem, deponere potest dubium, dum videt se rite approbari ab Ordinario: Bon. Tamb. & alii. Addunt demum Gob. t. 7. n. 321. & alii communiter, Confessarium debere scire plures sententias oppositas, quæ tamen solide sint probabiles, circa materias morales, quia sæpe, ubi non agitur de valore Sacramenti, non potest, nec expedit dirigere pœnitentem secundum unicam sententiam; sicuti nec Medicus potest omnes unica methodo curare. Tenetur autem sequi eas sententias, quæ, salvo valore Sacramenti, sunt utiliores pœnitenti; &, si sic possit, debet sequi probabiliores, ad magis vitandum periculum erroris etiam materialis: quare, si pœnitens sit paratus, eas sequi debet etiam Confessarius; sin minus, poterit se accommodare opinioni illius, juxta dicenda quæst. 4.

Quæres tertio, An peccat pœnitens, qui de industria quærit Confessarium minus doctum?

Respondeo affirmative; quia talis Confessarius nequit ei utiliter mederi: Suarez d. 27. f. 2. Præp. Dian. Tambur. & alii; secus vero, si non de industria; nam præsumere semper debet, omnes Confessarios expositos sufficienter esse doctos: quare, nisi contrarium tibi constet, potes pro libito mutare Confessarium, si forte ob ver-
cundiam

cundiam nolis confiteri tuo ordinario, dummodo vere doleas, & proponas emendationem; quia uteris jure tuo; adeoque non est fraus ulla, aut dolus malus. Hinc monent communiter Doctores cum Bosc. d. 7. c. 7. n. 172. Confessarios non debere ita arctare pœnitentem, ut sibi tantum confiteatur; hoc enim esset tyrannice sibi usurpare libertatem à Christo omnibus pœnitentibus exhibitam, inquit Sanchez; quare, etsi sit valde expediens semper uni confiteri, tamen relinquenda est talis libertas, ne detur occasio sacrilegii; cum infirmum pœnitentem sæpe pudeat aliquid fateri suo ordinario, ne bonam æstimationem apud eum perdat.

§. II.

Quid de Scientia actuali?

SCIENTIAM actualem voco, quam habere debet Confessarius hic & nunc ex ipso pœnitente, audiendo ejus confessionem; quæ scientia consistit in attentione ad peccata, quæ affert pœnitens, & in judicio, quod de his ferre debet ipse Confessarius. Hinc

Dico primo: Peccat Confessarius, si audiendo confessionem non attendat ad peccata pœnitentis: Doctores communiter cum Suar. d. 28. s. 2. Ratio est, quia debet ferre sententiam per modum judicii, adeoque cum cognitione causæ: ergo debet, quantum moraliter fieri potest, ad omnia peccata pœnitentis attendere: uti debet pœnitens omnia, & singula ei dicere: peccat ergo, si eum absolvit, cujus peccata ob negligentiam non satis intellexerit; valide tamen absolvit, si propter somnum, aut aliorum cantum, aut animi distractionem, aliqua mortalia non intellexit; quæ tamen, si pœnitens postea sciat non fuisse tunc audita, tenetur iterum confiteri apud eundem, aut alium Confessarium ad integritatem confessionis servandam: Doctores communiter. Hinc specialiter cavere debet Confessarius, ne inter audiendum dormitet, ne distrahatur, ne omnino obliviscatur peccatorum, antequam injunxerit pœnitentiam. Si autem casu distrahatur, & ob notam sibi conscientiam pœnitentis præsumere possit id, quod non intellexit, esse quid leve, nec possit sine ejus molestia interrogare, potest tacere, & absolvere. Imo addit Gob. t. 7. n. 239.

R. P. Nicol. Mazzotta Theol. Mor. Tom. III. Cc quod.

quod, si per experientiam sciat, suum pœnitentem non solere committere mortalia, sed tantum se accusare v. g. de mendaciis possit illum absolvere, etiamsi ob distractionem non sit memor ullius peccati ab eo expressi: sed pro praxi expedit, ut jubeat repeti unum saltem veniale, puta ultimum, & sic absolvat.

Quæres, Quomodo Confessarius debeat recordari peccatorum pœnitentis, dum eum absolvit?

Respondeo, Si confessio fuerit valde longa, vel interrupta, satis esse, si recordetur, vel peccatorum in confuso, vel status pœnitentis, vel pœnitentiæ impositæ; & sic, si confessio fuerit interrupta per aliquot dies, sufficit, si pœnitens uno verbo dicat, *Accuso me de omnibus, quæ jam dixi* (addendo tamen alia, si forte de novo occurrerint) Ratio est, quia hæc sufficiunt Confessario ad iudicium, vel absolutionem ferendam: Suarez d. 22. s. 6. in fine. Imo, si Confessarius pœnitentiam jam imposuerat, non est necesse, quod recordetur peccatorum, aut status pœnitentis, aut pœnitentiæ impositæ, dum actu absolvit; quia status ille recolendus fuerat ad formandum iudicium, & taxandam pœnitentiam; ergo satis tunc erit recordari, quod ille fuerit sibi confessus, & iudicatus dignus absolutione: Suar. ibidem. Si autem, quando audiebat confessionem, non habebat jurisdictionem, non audiebat ut Judex; ideoque debet repeti confessio saltem in confuso dicendo, *Me accuso de illis, quæ jam tibi dixi*; quia sic Confessarius poterit resumere cognitionem peccatorum, vel status pœnitentis: v. Tamb. l. 3. Conf. c. 2.

Dico secundo: Debet Confessarius formare iudicium de auditis in confessione, antequam absolvat; non tamen tenetur iudicare de singulis peccatis in particulari: Doctores communiter cum Suarez d. 20. s. 2. Bonac. & aliis. Ratio primæ partis est, quia tenetur taxare debitam, ac proportionatam pœnitentiam: ergo debet prius facere iudicium de merito causæ. Ratio secundæ partis est, quia multoties nequit ferre iudicium determinatum in hoc vel illud peccatum pœnitentis, an fuerit mortale, an veniale; sive quia pœnitens nequeat se melius explicare; sive quia discerni nequeat, an adfuerit plena advertentia, plenus consensus, &c. sive demum quia ipse Confessarius ignoret omnes rationes, & circumstantias peccatorum in particulari, ad quod ex dictis non

non tenetur, sed sufficit, si sciat communiter, quæ sint mortalia, quæ venialia, ut possit debitam pœnitentiam, & remedia prudenter humano modo injungere; sic enim virtualiter fert iudicium eo modo, quo ea potuit cognoscere: Bon. Tamb. & alii.

Hinc, si post datam in tali casu absolutionem Confessarius, vel Pœnitens, re melius considerata, advertat, esse veniale, quod absolutum fuit, ut mortale, ad nihil tenetur; si advertat esse mortale, quod absolutum fuit ut veniale, tunc, si Confessarius poterat illud mortale absolvere, ad nihil etiam tenetur; quia fuit directe absolutum; si vero non poterat absolvere, utpote reservatum. &c. tenetur pœnitens illud iterum confiteri, ut absolvetur directe; ut & Confessarius eum monere de hoc debet, juxta infra dicenda. Cæterum, si pœnitens confitendo asserat casum difficilem, quem Confessarius nequeat hic & nunc resolvere, potest primo Confessarius adjuvari ab ipsomet pœnitente, si is satis pius, & doctus sit, cujus iudicio stare possit; præsertim quando casus est de professione, quam pœnitens peritus exercet, ut si sit peritus mercator, poterit Confessarius ei fidem dare dicenti v. g. talem contractum non continere usuram, &c. Secundo, Potest differre absolutionem, donec libros consulat, vel doctiores interroget de casu tacita persona, quod sit præsertim in casibus pertinentibus ad jus: Tertio, Si agatur de restitutione, satisfactione partis, &c. poterit etiam tunc absolvere, si pœnitens promittat, se facturum quidquid deinde iudicatum fuerit: Bonac. & alii.

§. III.

Quid de interrogationibus Pœnitenti à Confessario faciendis?

Dico primo: Confessarius non tenetur interrogare pœnitentem, si sciat, eum bene nosse quid requiratur ad validam confessionem: Doctores communiter. Ratio est, quia obligatio Confessarii ad interrogandum succedit ad defectum pœnitentis: ergo, &c. Hinc pœnitentes, qui prudenter existimantur docti, ut Religiosi, Sacerdotes, alique in Theologia versati, non sunt facile interrogandi, nisi manifestum sit omitti, vel non

facile discerni aliquod necessarium. Imo, si vir doctus in aliis peccatis addat circumstantias, numerum, &c. & in uno aliquo hæc omittat, præsumi potest, quod in ejus commissione, vel non advertit ad tales circumstantias, vel non apprehenderit ut mortale.

Dico secundo: Confessarius tenetur interrogare penitentem, si advertat, eum deficere in integritate confessionis, aut ignorare, quid requiratur ad ejus valorem, &c. Doctores cum D. Th. contra Med. Sot. Henr. Vasq. & alios putantes, non teneri interrogare eum, qui se examinavit, nisi quando cederet in detrimentum tertii. Ratio communis sententiæ est, quia Confessarius, ut Judex, cognoscere debet causam penitentis secundum omnia mortalia, numerum, species, & circumstantias mutantem speciem, quæ penitens tenetur ei dicere, ejusque sententiæ submittere: ergo, si advertat penitentem in his deficere, tenetur interrogare, etiam si penitens sit Princeps, Imperator, &c. Similiter tenetur interrogare peccata omissionis spectato statu penitentis, si advertat, eum ad hæc non animadvertere; & similiter interrogare tenetur, si advertat, eum deficere in dolore, &c. ideoque etiam penitentem sæpe lapsum post ultimam confessionem tenetur interrogare de consuetudine præterita, occasione proxima, &c. juxta dicta d. i. q. 4. Cæterum pro praxi fit hæc regula: Confessarius non tenetur exactius interrogare, quam teneatur penitens se examinare. Hinc

Infers primo, Confessarium post moralem diligentiam in interrogando non teneri amplius interrogare, etiam si putet, quod, si plus interrogaret, plus nosceret, aut distinctius intelligeret tale peccatum; ideoque non expedit minutissimis interrogationibus torquere penitentem, sed humano modo, quamvis omittenda sit aliqua differentia, aut numerus alias aperiendus: Tamb. & alii.

Infers secundo, Non teneri, nisi leviter interrogare, si timeat, vel sibi, vel penitenti aliquod periculum peccati exactius examinando; quia præceptum integritatis materialis non obligat, si impleri non possit sine periculo, scandalo, aut gravi molestia. Hinc caute procedendum in peccatis præsertim carnalibus, ut non instruat penitentem ad peccandum, ut inquit D. Thom. ne Confessarius ipse, maxime si juvenis sit, scandalum pariat, vel de seipso suspicionem faciat, ut ait Gob.
Quare,

Quare, si spectatis omnibus prudenter iudicet Confessarius interrogandum de peccatis carnalibus, utatur formulis, quoad fieri potest, honestis, & primo interroget de verbis; si pœnitens neget, & sit puer, vel puella, plerumque non opus est ulterius procedere. Si affirmet, interroga, quo sine hæc dixerit, & si fateatur finem pravum, interroga, quid inde fecerit, & sic deinceps procedendo ad opera: si enim non sic interrogentur pueri, sæpe tacebunt. Sæpe etiam homines rudes interrogandi sunt de cogitationibus pravis, quia plerumque putant, quod non sint peccata. At non facile interroges conjuges de debito conjugali: sed, si prudenter suspicaris, quod illud denegent, quære, an inter se sint unanimes, & si rei sint, facile erumpent.

Infers tertio, Interrogationem debere esse discretam, spectato statu, sexu, ætate, qualitate, natura, & viribus pœnitentis: ideoque minus interrogandus est æger, quam sanus, ne nimium fatigetur; magis rusticus, quam civis, quia rudiores minus sciunt confiteri; magis qui è longo tempore, quam qui brevi non est confessus; magis qui plura peccata, quam qui pauciora solet afferre, quia hic facilius recordatur. Sæpe etiam ex circumstantiis personæ oritur motivum interrogandi, ut si homo alias innocens dicat, se habuisse delectationem morosam, est interrogandus, an voluntariam, an cum plena advertentia; secus vero, si assuetus sit rebus veneratoris. Denique complicum nomina nullatenus requirat, ne sub prætextu quidem, quod velit, aut possit eis prodesse.

Infers quarto, Pœnitentem rudiolem ordinarie interrogandum, an sciat articulos fidei, quando ultimo sit confessus, an aliquid tunc omiserit, an tunc doluerit, an pœnitentiam expleverit, & an sit ligatus matrimonio: si incidat dubium, an prior Confessarius satis illum examinaverit, præsume satis examinatum, nisi clare deprehendas oppositum, quia præsumi debet officium suum bene explevisse: Gob. t. 7. n. 321. An autem possit Confessarius supplere defectum pœnitentis, qui nihil se examinavit, dictum est d. 1. q. 2. c. 1. ubi id fieri tantum posse diximus, cum pœnitens est ita rudis, ut nequeat seipsum examinare.

Infers demum, Confessarium teneri interrogare pœnitentem tacentem mortale, quod clare commisit, dummodo

modo advertat, tale silentium oriri ex malo examine, aut verecundia. At quid, si ille interrogatus neget? Dico, si Confessarius scit illud peccatum ex aliorum relatione, potest dissimulare, & absolvere, quia in tali casu pœnitentis potius dicto stare tenetur, cum non sit major ratio credendi aliis; si vero ipsemet Confessarius illud vidit; tunc, si non constat, eum scienter, & deliberate peccasse, nec alias confessum fuisse, nec habere causam rationabilem negandi, potest etiam absolvere, quia in dubio quilibet debet præsumi bonus, atque ideo recte dispositus, nisi contrarium clare constet: si vero Confessarius sciat evidenter, quod peccatum commiserit, & quod alias confessus non sit, & quod non habeat rationabilem causam negandi, non potest absolvere, quia tunc constat, absolutionem esse nullam: Suarez d. 32. f. 3. & alii: sed, ut bene Tambur. rarissima est talis evidèntia, ideoque regulariter videtur danda absolutio.

CAPUT III.

Quid de obligatione admittendi, & docendi pœnitentem?

VIDENDUM, Quis Confessarius, & Quoties teneatur admittere pœnitentem ad confessionem, ejusque ignorantiam docendo, ac monendo tollere? Sit

§. I.

Quid de Confessario admittente Pœnitentem ad Confessionem?

DICO primo: Parochus, aut alius habens ex officio curam animarum, regulariter tenetur sub gravi admittere subditum ad confessionem toties, quoties subditus vult ei confiteri: Doctores communiter cum Suarez d. 32. f. 1. n. 4. contra Med. Armil. Reginal. & alios paucos. Ratio est, quia Parochus tenetur ex justitia ministrare Sacramenta suis subditis, ideoque dicitur Confessarius ex officio: ergo regulariter toties tenebitur, quoties subditus petierit ei confiteri. Dixi *Regulariter*; nam non peccat, si tunc temporis detineatur gravioribus negotiis, ita ut nequeat illius confessionem excipere; neque,

que, si subditis irrationabiliter petat, aut si non expediat ejus saluti, ut accidit cum scrupulosis, qui sæpius redeunt ob inanes apprehensiones: excusant tamen à mortali Nugnus, & alii Parochum, qui semel, aut iterum deneget confessionem petenti etiam rationabiliter, quod nec improbat Bonac. d. 5. q. 7. p. 4. n. 23. modo sciat, illum non solere confiteri nisi venialia, & importune, & nimis frequenter confiteri velit; quia habenda est etiam ratio aliorum negotiorum, & obligationum, quibus premuntur Parochi, ut notat etiam Suar. Ex qua ratione à fortiori excusatur Episcopus, cum habeat universalis regimen, & quamplura negotia, quibus passim detinetur; ideoque, si petatur à subdito, potest (præcisa gravi necessitate) eum remittere ad Parochum, vel ad alium substitutum, ut audiatur: Bon. ib.

Infers ex dictis, Parochum tempore pestis non posse populum suum deserere, nisi alteri æque idoneo officium suum cum consensu Episcopi committat, aut resignet: Laym. Val. & alii communiter. Si autem tunc sit solus, potest deserere, quem prudenter putat non esse reum mortalis, ut se servet incolumem pro aliis indigentibus confessione; ideoque etiam curare debet, ut ex loco libero, seu aere non infecto eorum confessiones audiat, & tunc pœnitens peste affectus dicere publice potest unum tantum veniale, juxta dicta q. 1. c. 1.

Dico secundo: Reliqui Confessarii, qui non habent ex officio curam animarum, non tenentur admittere ad confessionem pœnitentes, nisi in extrema necessitate: Doctores communiter. Ratio est, quia hi non sunt Confessarii ex officio, sed voluntarii: ergo liberum ipsis est, quos volunt, & quando volunt, ad confessiones admittere; nisi urgeat præceptum charitatis: puta, si peccator moriturus sit, nec adsit Parochus, à quo absolvatur; idemque est, si populus laboret peste, nec adsit Parochus, aliusque Confessarius, in quibus casibus tenetur etiam simplex Sacerdos assistere, quia *Debemus pro fratribus animam ponere*, Joan. Ep. 1. Si autem simplex Confessarius suscipit curam alicujus pœnitentis, quem existimat dignum frequenti communione, & is petat confiteri, quoties communicat, agit saltem contra consilium si non admittat, inquit Jo. Sanch. d. 31. n. 12. imo etiam contra decretum Inn. XI. *de Communionem quotidiana*, inquit Croix l. 6. p. 1. num. 670.

§. II.

Quid de Confessario Penitentem docente?

SI Confessarius advertat pœnitentem ignorare mysteria necessaria fidei, tenetur ante omnia eum docere, vel absque absolutione remittere ad Parochum, ut addiscat, juxta dicenda q. 4. Si advertat, eum ob ignorantiam, sive culpabilem, sive inculpabilem accedere indispositum, tenetur ante omnia docere, ac disponere, quia tunc proprie debet agere munus Doctoris. Cæterum homines bene educati, & qui frequenter confitentur, prudenter supponuntur scire hæc omnia; ubi tamen esset prudens ratio dubitandi, tenetur Confessarius docere. Difficultas est, quando pœnitens accedit cum ignorantia inculpabili circa tale, vel tale peccatum, vel circa obligationes inde sequentes? Qua in re

Dico primo: Si talis ignorantia est contra pœnitentem, tenetur Confessarius eum docere: Sanch. l. 2. *Matrim.* d. 38. num. 5. Tamb. Franc. & alii communiter. Ratio est, quia secus maximum pœnitenti damnum enascetur: v. g. si Confessarius advertat, pœnitentem putare aliquid, quod aliquando fecit, esse peccatum, quod in se tale non est; vel esse mortale, quod tantum est veniale; debet dedocere talem errorem, ne ob conscientiam erroneam pergat sic peccare.

Dico secundo: Si ignorantia inculpabilis fit in favorem pœnitentis, per se loquendo, tenetur etiam Confessarius eum docere: Sanch. loc. cit. & alii communiter. Ratio est, quia tenetur Confessarius, per se loquendo, cavere peccata etiam materialia pœnitentis: v. g. si is putet, aliquid non esse peccatum, quod in se peccatum est; & sic speciatim est docendus, qui laborat ignorantia turpitudinis, quæ reperitur in mollitie, si eam committat; nam vix est in hoc ignorantia invincibilis: &, quamvis esset, tamen prudenter judicari potest, admonitionem profuturam; adde quod ignari hujus malitiæ facile alios seducunt, aut pessimum habitum inducunt, quam postea difficile emendant. Dixi, *Per se loquendo*; nam per accidens aliquando præstat tacere, si nimirum prævideat, pœnitentem, ignorantia ablata, satis difficulter emendandum; quia minus malum est millies peccare materialiter, quam semel formaliter: Suar. Vasqu. Sanch. Con. & alii plusquam 48. Docto-

Doctores apud Dian. p. 3. t. 4. r. 80. contra Gonzal. Elizald. aliosque probabilioristas. Neque dicas, talem non esse dispositum, cum non sit paratus implere omnem Dei legem; nam ratione ignorantia invincibilis est pro nunc rite dispositus, & paratus implere omnem Dei legem, quam cognoscit, & aliunde nulla est necessitas explicandi aliam legem, quam prævidetur difficillime observaturus: hinc D. August. citatus cap. *Si quis autem, de Pœnitent. d. 7.* ait, *Si scirem non tibi prodesse, non te admonerem, te non terrerem.*

Hinc, si Confessarius prudenter judicet, pœnitentem ignorantem invaliditatem sui matrimonii adhuc remanensurum in eo, si aperiat impedimentum, expedit non aperire, nisi interrogetur, nec sit in promptu dispensatio, ex dicendis de Matr.; idque verum est, etiam si pœnitens sciat, se contraxisse illicite, non autem invalide: Tamb. & alii. Similiter, si prævideat confessarius, pœnitentem non restitutum, si ei aperiat obligationem, quam habet, sed ignorat, neque expedit aperire, si non interrogetur, etiam si id sit in præjudicium tertii; quia frustra erit talis admonitio, & nocens potius pœnitenti: Sanch. num. 7. Tamb. & alii. Addit Lug. d. 22. f. 2. n. 30. hæc procedere, etiam si putares quidem, pœnitentem suscepturum admonitionem, sed tamen remedium esse difficillimum ratione infamiae, scandali, &c. quia majus est tale damnum, quam peccatum materiale: & similiter, si putares, pœnitentem nunc difficile accepturum remedium, sed alia vice melius accepturum, poteris nunc eum relictum in bona fide absolvere. At, si nesciat, vel dubitet, an sua admonitio profutura sit pœnitenti, an damnum allatura; tunc comparanda est utilitas, quæ sub eo dubio speratur, & damnum, quod sub dubio timetur; atque illud fiat, quod magis præponderare in Domino judicabitur: Tamb. & alii.

Dico tertio: Si pœnitens prudenter dubitans interroget Confessarium de re aliqua, an sit peccatum, vel an ad aliquid obligetur, necne; per se loquendo, tenetur Confessarius aperire veritatem: Sanch. & alii communiter. Ratio est, quia, si tunc taceret, illud silentium esset erroris approbatio, quod nunquam licet. Dixi primo, *Prudenter dubitans*, nam, si sit merus scrupulus sine fundamento, posset non responderi, quia non tollitur bona fides, ut explicat Sanch. num. 51. Dixi secundo, *Per se loquendo*, quia, si veritas esset pœnitenti, vel aliis

gravius obfutura, adhuc posset Confessarius dissimulare, quasi non audivisset, aut oblitus esset respondere; quia tunc dicere veritatem esset gladium illi porrigere, quo se, vel alium formaliter jugularet: Lug. apud Arr. Tann. Dicast. & alii. Ad quid autem teneatur Confessarius, si, cum deberet, non admonuit poenitentem de restitutione facienda, vide in Tract. de Restit. dicta d. 1. q. 5. c. 6. quæsit. 2.

CAPUT IV.

Quid de obligatione monendi Poenitentem ad denunciationem?

IN multis tenetur Confessarius monere poenitentem ad denunciandum, & primo in impedimentis dirimentibus matrimonium, juxta dicenda in Tract. de Matrim. Secundo, In monitoriis contra scientes, & non revelantes, juxta dicenda in Tract. de Censuris: Tertio, In delictis pendentibus in damnum tertii, communitatis, aut innocentium, juxta dicta de Charitate proximi tract. 2. d. 2. q. 1. c. 2. §. 6. Quarto, Præcipue monere debet de obligatione, quam habet poenitens sub pœna excommunicationis ipso factò reservatæ Papæ, si intra 12. dies (nunc intra mensem ex Decr. Congr. Generalis Inquisit. 1677.) à scientia delicti non denunciât hæreticos (modo non sint publice tolerati, etsi commixtim vivant cum Catholicis) vel quomodolibet suspectos de hæresi, ex præcepto Inquisit. Generalis Cardin. ann. 1623. Quinam autem sint hujusmodi suspecti de hæresi, fuse habes tr. 2. d. 1. q. 1. c. 2. §. 4. de *Suspectis de hæresi*, ubi etiam circa finem habes, quid de libris tantum contra bonos mores? Porro de libris hæreticorum recurret fusior sermo q. seq. in Append. ubi de casibus reservatis in Bul. Cœn. Jam vero de Confessariis sollicitantibus; proindeque denunciandis, quoniam hic proprie locus, idcirco de iis hic fusius agam. Igitur obligatio denunciandi Confessarios sollicitantes habetur ex Constitutionibus Pauli IV. Pii IV. Pauli V. & Greg. XV. sed quoniam Bulla Greg. XV. præcipua est in præsentī materia regula, ac norma, idcirco ejus præcipue verba hic referemus, & explicabimus.

Itaque Bulla Greg. XV. quæ incipit *Universi Domini-cī gregis*, edita an. 1622. sic habet: *Statuimus, &c. quod omnes,*

omnes, & singuli Sacerdotes, tam Seculares, quam Regulares cujuscunque dignitatis, &c. qui personas, quæcunque illæ sint, ad inhonesta, sive inter se, sive cum aliis quomodolibet pertractanda in actu sacramentalis confessionis, sive ante, vel post immediate, sive occasione, vel prætextu confessionis hujusmodi, etiam ipsa Sacramentali confessione non sequuta, sive extra occasionem confessionis in confessionario, aut loco quocunque, ubi confessiones Sacramentales audiuntur, seu ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire, sollicitare, vel provocare tentaverint, aut cum eis illicitos, & inhonestos sermones, sive tractatus habuerint, in Officio Sanctæ Inquisitionis severissime puniantur, &c. mandantes omnibus Confessariis, ut suos penitentes, quos noverint fuisse ab aliis, ut supra, sollicitatos, moneant de obligatione denunciandi sollicitantes, seu, ut præfertur, tractantes, Inquisitoribus, seu locorum Ordinariis prædictis. Quod si hoc officium prætermiserint, vel penitentes docuerint, non teneri ad denunciandum Confessarios sollicitantes, seu tractantes, ut supra; iidem locorum Ordinarii, & Inquisitores illos pro modo culpæ punire non negligant, &c.

* Præfatam Greg. Constitutionem nuperrime confirmavit Ben. XIV. in Bulla edita an. 1741. quæ incipit *Sacramentum Pœnitentiæ*, ubi declarat, sollicitantem esse denunciandum, *Etiam si Sacerdos sit, qui jurisdictione ad absolutionem valide impertiendam careat, aut sollicitatio inter Confessarium, & Pœnitentem mutua fuerit, sive sollicitanti pœnitens consenserit, sive consensum minime præstiterit, vel longum tempus post ipsam sollicitationem jam effluxerit.* Venio jam ad explanationem Bullæ Greg. XV.

I. Omnes, & singuli Sacerdotes, &c. Est ergo denunciandus etiam simplex Sacerdos sollicitans: Pal. tr. 4. d. 9. p. 9. & alii communiter contra Bordon. & Leand. * quorum sententia nullo modo censenda est probabilis, præsertim, post laudatam Ben. XIV. Declarationem * Non autem, si Confessarius sollicitans sit Episcopus, vel Nuncius, vel Legatus, vel Officialis Sedis Apostolicæ, quia hi non sunt subjecti Inquisitoribus: Pal. num. 2. & alii. Neque, qui fingens, se esse Sacerdotem, sollicitet, audiendo confessionem: Pal. p. 9. n. 5. & alii communiter: si autem hic etiam absolvat, etiam si non sollicitet, est denunciandus, utpote fide ministrans Sacramentum ex Constit. Greg. XIII. Neque demum est denunciandus interpret, licet sit Sacerdos, si pœnitentem ita
in

in confessione sollicitet, quia potius se tenet ex parte pœnitentis, ut nec denunciandus est ipse pœnitens sollicitans Confessarium. Pal. & alii.

II. *Personas, quæcunque illæ sint.*— Hoc est, siue mares sint, siue feminæ; imo, etiam si sint pueri, vel puellæ rationis expertes; solent enim parentes filios suos nondum rationis capaces Confessariis præsentare, ut eos paulatim ad hoc Sacramentum alliciant; unde, si Confessarius aliquem ex ipsis sollicitet, est denunciandus: Potest. t. 2. p. 3. c. 3.

III. *Ad inhonesta, &c.* Si Confessarius sollicitet ad furtum, homicidium, aut aliud gravius crimen, quamvis mortaliter peccet, non est denunciandus, sed tantum, si sollicitet ad res venereas, quod habetur, quomodolibet turpiter agat, tangat, loquatur, vel provocet ad obscœna, siue secum, siue cum aliis, siue etiam, ut mediet pro se, vel pro aliis, & probabilius, etiam turpiter tangat feminam inter confitendum somno, aut gravi morbo correptam; quia sic etiam tentat provocare: Bonac. Graff. & alii contra Jo. Sanc. aliosque. Imo, licet tantum tradat chartam continentem obscœna postea legendam, ut constat ex Prop. 6. damnata ab Alex. VII. *Confessarius, qui in Sacramentali confessione tribuit pœnitenti chartam postea legendam, in qua ad Venereas incitat, non censetur sollicitasse in confessione, ac proinde non est denunciandus.* Imo, etiam si famulo hujusmodi chartam det, alteri tradendam, quia in confessione ponit medium aptum ad sollicitationem. Denique, si inhonestos sermones, vel tractatus habeat, etiam sine animo provocandi pœnitentem ad turpia. Si autem actus externus sollicitationis sit de se venialis, ut si manum, vel pedem feminæ tangat, laudet de pulchritudine, &c. Pal. & alii apud Dian. putant, non esse denunciandum, dummodo pœnitens intelligat, Confessarium non habere animum progrediendi ulterius. Sed communiter contradicunt alii apud eundem Dian. quia, quamvis hæc extra Sacramentum forent venialia; tamen sunt mortalia, si fiant tempore confessionis, ob gravem injuriam irrogatam Sacramento: sicuti parum tibi relate ad jejunium prævium communioni. Hinc Peyrin. & alii apud eundem Dian. docent, esse denunciandum, etiam si sollicitatio fiat verbis ambiguis, & obscuris: nisi tamen constet, vel rationabiliter præsumatur, hæc prolata esse absque animo sollicitandi. In

In dubio autem de hac prava intentione : Bonac. Sanctarel. & alii dicunt, ita esse præsumendum, ex communiter contingentibus : addit tamen, oppositum à nonnullis Doctoribus existimari, quia in dubiis, & obscuris benignior interpretatio est facienda : *Reg. Jur. in 6.*

IV. *In actu Sacramentalis, &c.* Sex hic designantur casus sollicitationis denunciandæ : Primo, Si fiat *in actu Sacramentalis confessionis!* non ergo est denuncianda sollicitatio facta in administratione aliorum Sacramentorum : Castropal. & alii : Secundo, Si fiat *Immediate ante, vel post confessionem*, ita ut inter hanc, & sollicitationem nihil aliud mediet, quo se uterque diverterit ; unde, si extra Confessionale impudice loquantur sine ulla intentione prævia confessionis, & postea pœnitens tactus conscientia confessionem postulet, non tenetur denunciare, quia per accidens sequuta est confessio. Similiter, si post absolutionem alio externe divertant, & confessarius postea sollicitet extra confessionale, non videtur denunciandus. Pal. Jo. Sanc. Ægyd. Tertio, *Occasione confessionis*, nimirum petitiæ, vel factæ, ut si hodie vocatus ad audiendam cras confessionem, cras accedat, & nullo facto verbo de confessione sollicitet ; vel si post auditam hodie confessionem, & peccatum venereum pœnitentis, cras ad id eum sollicitet, Doctores communiter ; vel si pœnitens dicat Confessario, velle cras confiteri, & is statim sollicitet ; sumit enim occasionem ex petitione confessionis : Potestà, & alii contra Leand. Quarto, *Prætextu confessionis*, hoc est ejus ficto colore, ac velamine, ut si Confessarius ficte invitet ad confessionem, & accedentem ad Ecclesiam sollicitet, nullo sequuto verbo de confessione : Bord. & alii ; vel si mulier ex condicito vocet domum suam Confessarium, fingens, se velle confiteri, & pariter sequantur obscœna : Potestà, & alii communiter : Quinto, *In Confessionali*, quod scilicet construi solet ex tabulis ligneis cum lamina perforata, & collocatur in Ecclesia, Sacristia, Aula, &c. unice ad audiendas confessiones ; in hoc ergo Confessarius sedens, si turpiter loquatur cum quavis persona stante, aut sedente ante illud, est denunciandus, etsi nulla adsit intentio, occasio, prætextus, aut simulatio confessionis. Potestà, & alii contra Leand. requirunt simulationem confessionis. Sexto, *In loco quocunque, ubi confessiones Sacramentales audiuntur*, quale est genuflexorium in Sacristiis pro præparatione Sacerdotum,

tum, & gratiarum actione, ubi etiam confessiones audiendi solent: seu ad confessionem audiendam electo, scilicet hic & nunc ex placito Confessarii, ut scamnum, domus &c. Atque in his locis pro denunciando sollicitante requiritur simulatio confessionis; additur enim in Bulla *Simulantes ibidem confessiones audire.*

V. *Mandantes omnibus Confessariis, &c.* Ex quibus verbis eruitur, teneri Confessarios sub gravi monere poenitentem ab alio sollicitatum de denunciatione faciendam; ita ut, si culpabiliter non moneat, aut positive deobliget, puniri possit ab Ordinariis locorum, & ab Inquisitoribus, & incurrat etiam excommunicationem reservatam, aliasque poenas latas contra non monentes, aut deobligantes à denunciando hæreticos, vel quomodolibet suspectos de hæresi: Potestà, & alii ex Bulla Alexand. VII. *Licet alias*, an. 1660. confirmante ampliative Bullam Pauli V. *Romanus*, an. 1606. Quod si Confessarius sit idem, qui sollicitavit; tunc, si potest se ipsum deferre ad Inquisitores, vel Ordinarium, antequam denunciatur à poenitente, tenetur monere poenitentem de denunciatione faciendam, quia sic sibi non nocet; cum omnem poenam declinet: si autem id facere nequeat, non tenetur monere contra se; poenitens tamen non declinabit obligationem suam, ut mox dicam.

VI. *De Obligatione, &c.* Obligatio denunciandi Confessarium sollicitantem urget personam sollicitatam, seu mas sit, seu femina. Item eum, qui talem sollicitationem vidit, aut propriis auribus audivit. Item eum, qui scit auditu immediato ex dicto ipsius sollicitantis, aut personæ sollicitatæ, dummodo sit fide digna; idque, etiamsi ab his sciverit sub secreto naturali, & iurato: nisi vero secretum sit ex consilio petito, cum consilium inductum in favorem non sit retorquendum in detrimentum: Potestà, & alii. Qui autem scit auditu mediato, nempe à tertia persona etiam fide digna, excusatur à denunciando à Bordon. quia *l. 2. ff. de Aqu. plu. de auditu mediato dicitur: Quod audis, nescire diceris.* Sed non excusatur à Bon. Potest. & aliis, quia dat viam inquirendi in causa Fidei, & hoc colligitur ex edicto Inquisitionis universalis, ubi habetur, *Qui scierit, vel audierit.*

Quæres primo, Cui fieri debeat hujusmodi denuntiatio?

Re-

Respondeo, Deberę fieri judicialiter Tribunali S. Officii, ubi est, vel Ordinario loci ex hac ipsa const. Greg. XV. & quidem nulla præmissa correctione fraterna, utpote in causa Fidei ex citata Bull. Alex. VII. *Licet alias*; quidquid olim docuerunt Doctores. Fieri autem debet, ubi non est Tribunal S. Officii, intra 12. dies à scientia delicti sub pœna excommunicationis lætæ sententiæ reservata Papæ ex præcepto Inquisit. universalis an. 1623., sed nunc satis est, si fiat intra mensem ex decreto Inquisitionis Generalis an. 1677. Si autem pœnitens obligatus ad denunciandum ante dictum tempus petat confessionem, absolvi poterit, modo sit timoratæ conscientiæ, & promittat, se ante præstitutum tempus denunciaturum, quia sic satis est dispositus ad Sacramentum: Bordon. & alii. Si vero ob denunciationem tempore præfinito omissam incidit jam in excommunicationem, Dian. contra Lucium ait, nec posse absolvi ab habente privilegium in casus papales, nisi prius denunciaret, quia satisfaciendum est parti in causa spectante ad Fidem.

Quæres secundo, Quinam sollicitantes excusentur ab hac obligatione denunciandi?

Respondeo primo, Non excusari sollicitatum à denunciatione per hoc, quod confiteatur cum sollicitante, & hic eum absolvat absque onere denunciandi, ut constat ex Prop. 7. ab Alex. VII. damnata: *Modus evadendi obligationem denunciandæ sollicitationis est, si sollicitans confiteatur cum sollicitante, hic potest illum absolvere absque onere denunciandi.* Ratio est, quia onus denunciandi imponitur pœnitenti sollicitato à Pontifice, non à Confessario: qui tantum illud declarat: ergo, licet Confessarius id non faciat, adhuc tenetur pœnitens ad denunciationem. Neque excusatur, si sollicitationem probare non possint, ut docent communissime contra nonnullos apud Mendo. Ratio desumitur tum ex praxi inquisitionis, tum ex verbis hujus constitutionis, *Testibus etiam singularibus.* Similiter non excusatur, si femina sollicitata sit complex, seu sollicitationi consenserit: ita contra Portell. Simanch. Pegna, & alios apud Dian. docent communius cæteri cum Bonac. Avegn. Sanctarel. Dian., & patet ex quadam epistola nomine Urbani VIII. ad Archiepiscopum Mediolanensem missa an. 1624. apud eundem Dian. & alia missa ad Archiepiscopum

piscopum Neapolitanum Caracciolo 27. Sept. 1614. * & præcipue ex supra citata declaratione Bened. XIV. * Esto non debeat talis femina suum consensum prodere, nec de eo interrogari, nec in actis Curiae scribi, etiam si à complice Confessario manifestaretur; idemque est, si ipsa prior sollicitaverit, & Confessarius etiam minis coactus confenserit, quia jam habetur tractatus de rebus obscenis: secus vero, si Confessarius eam repulerit, ut patet. Probabilius nec excusatur, si constet, Confessarium esse emendatum, ut contra Sot. Peyr. Lez. Pal. docent Suar. Bonac. Dian. Potest. & alii, quia finis denunciationis etiam in suspectis de hæresi est punitio delinquentis ad aliorum exemplum. * Accedit, quod Bened. XIV. declaravit, denunciationem esse faciendam, etiam si longum tempus post sollicitationem effluerit. *

Respondeo secundo, Sollicitatum excusari à denunciatione facienda ob impotentiam physicam, vel moralem. Hinc, si ob ægritudinem, vel clausuram, aliudve impedimentum non possit personaliter accedere ad Judicem, ad id non tenetur; sed in hoc casu, quamquam Sanch. Henr. Azor. & alii dicant, non teneri pœnitentem ad denunciandum per literas, quia hæc amitti possunt, neque per internuncium, quia apud hunc iramaret Confessarium: tamen absolute dicendum, quod, qui non potest personaliter accedere ad denunciandum, monere debet Judicem per internuncium, ut mittat domum Notarium, & aptior Nuncius esse potest aliquis Confessarius, cui etiam Judex committere potest, ut recipiat denunciationem in scriptis cum juramento, & subscriptione denunciantis ex Decr. S. Congr. jussu Urb. VIII. an, 1624. apud Bordon. Ratio est, quia sumus in causa spectante ad bonum publicum. Quod si pœnitens, neque per internuncium denunciare possit, Tambur. & alii dicunt, Confessarium non teneri vices pœnitentis supplere, quia onus denunciandi non est Confessarii, sed pœnitentis; sed oppositum eruitur ex citata Epistola ad Archiepiscopum Mediolanensem, & ratio est, quia agitur de causa Fidei. Neque tenetur pœnitens denunciare, si ex denunciatione imminet damnum notabile, puta jactura famæ, honoris, vitæ, aut magnæ partis bonorum sibi, vel suis consanguineis, & affinibus, quia sollicitans non est hæreticus formalis, sed suspectus de hæresi, ideoque præceptum denunciationis non obligat cum tanto onere: Lezan. & alii apud

apud Dian., qui idem docent, si Confessarius sollicitans sit consanguineus personæ sollicitatæ, quia damnum illius censetur damnum proprium, quod extendunt aliqui ad quartum gradum, sed nimis laxè, alii etiam ad vinculum arctissimum amicitiae, sed laxissime: excusatur pariter, si sollicitator sit mortuus: Potest., & alii. Si persona sollicitata denunciavit, excusatur, qui ab ea audivit, quia nihil adderet; secus vero, si fuerit testis oculatus, aut auritus, aut si audierit ab ipso sollicitante: nisi vero iste seipsum detulerit apud Judicem.

Si femina sollicitata, eo quod sollicitationi consenserit, non possit induci ad denunciandum, videndum primo, an possit opinionibus benignis (vere tamen, ac solide probabilibus) liberari. Si non potest, Sacra Congregatio Inquisitionis annuente Pontifice decrevit in supra cit. Epist. ad Archiepisc. Mediolanens., ut Episcopus, vel Inquilitor tribuat Confessario facultatem accipiendi denunciationem in scriptis; & sub juramento, quam statim deferat ad Judicem competentem. At, si neque ad id possit poenitens induci, voluit Pontifex, ut ad S. Sedem recurratur pro opportuno remedio, & interim non absolvatur poenitens, utpote indispositus, & aliquando S. Sedes rescripsit, dando facultatem absolvendi pro ea vice poenitentem citra onus denunciandi, quod fatebatur subire non posse prætextu magnæ verecundiæ, & panici cujusdam timoris.

VII. *Quod si hoc Officium, &c.* Ex his verbis eruitur, Confessarium, qui non monet poenitentem de obligatione denunciandi, & sic eum absolvit, esse & ipsum denunciandum, ut suspectum de Fide. De obligatione autem denunciandi Confessarium non monentem eodem modo discurrendum, ac supra dictum est de obligatione denunciandi Confessarium sollicitantem.

* Illud denique hic advertite, quod ex Decreto Bened. XIV. die 5. Augusti: 1745. Sacerdotes; vel in actu Sacramentalis Confessionis, vel illius occasione, aut prætextu ad turpia sollicitantes perpetuam inhabilitationem incurrun- tur ad Sacrificii Missæ celebrationem. Eandem poenam ex eod. Decr. incurrun- tur Sacerdotes abutentes Sacrificio Missæ ad fortilegia. *

R.P. Nicol. Mazzotta Theol. Mor. Tom. III. Dd CA-

CAPUT V.

De reliquis obligationibus Confessarii monendi Pœnitentem, & præsertim quoad Ecclesiasticam sepulturam eligendam.

CONFESSARIUS imponere debet pœnitentiam sub præcepto juxta dicta d. i. q. 5. Superfunt expōndæ quatuor aliæ obligationes, quas hic quatuor numeris expendemus.

I. Confessarius in mortis articulo, vel periculo (vel etiam in impedimento perpetuo, juxta dicenda q. sequ.) absolvere potest pœnitentem ab omnibus casibus reservatis, & à qualibet etiam excommunicatione, juxta dicta q. i. c. i. ubi etiam dictum est, absolutionem à casibus reservatis, quibus non est adnexa excommunicatio, tunc impendi sine ullo onere pœnitentis; à casibus vero, quibus adnexa est excommunicatio reservata, impendi cum onere, de non reincidentia. Hinc, in percussione Clerici ex cap. *Ex tenore, de Sent. Excom.* & in omnibus casibus Bull. Cœn. ex clausul. 20. injungere debet Confessarius pœnitenti juramentum de stando mandatis Ecclesiæ, id est, quod iterum talia pœnitens non sit commissurus; quod tamen Pelliz. & Dian. p. 5. t. 9. r. 23. dicunt, non esse ex necessitate sub mortali, quando absolutio datur in foro occulto conscientiæ. Rursus in casibus Bull. Cœn. aliud juramentum injungere debet, nempe de satisfacienda parte, si, quæ læsa fuit, nondum remisisse appareat, ex eadem clausul. 20. Addunt tamen Pelliz. & Dian. p. 2. t. 15. r. 42. quod, quando absolutio est in foro conscientiæ, & pœnitens non potest satisfacere parti, nec est imponendum tale juramentum, sed sufficit simplex propositum, ut in cæteris obligationibus: v. Sanch. l. 1. *Decal.* c. 13. n. 17. Denique in omnibus excommunicationibus reservatis aliud juramentum est exposcendum, quod scilicet pœnitens, propter impedimentum diuturnum ab ea absolutus à non habente alias facultatem, comparere debeat, si convalescat, quamprimum coram Superiore, sub pœna reincidentiæ in eandem excommunicationem, à qua fuerat absolutus, ex cap. *Eos, qui, de Sentent. Excom. in 6.* Addit tamen Tambur. l. 3. *Conf.* c. 6. n. 4. juramentum hoc de comparando probabilius imponendum esse in sola percussione Clerici; cum in aliis excommunicatione-

nicationibus nullo jure caveatur; ideoque tantum exposcendum erit onus comparendi; & Bordon, tr. 3. contr. 27. n. 20. putat, onus comparendi adesse solum, quando quis absolvitur ab excommunicatione deducta ad forum contentiosum, cui consentit Avil., esto oppositum sentiat Pal. Cæterum, ab impubere ejusmodi juramenta non sunt exposcenda; quia non præsumitur pollere usu rationis, ut juramentum pro dignitate præstet; Sanch. l. 2. Decal. c. 13, n. 26. Bonac. & alii. Neque quando judicatur, ea juramenta, aut onera impleri non posse, v. g. quando pœnitens sit brevi moriturus, vel impedimentum fore perpetuum, quia frustra imponerentur: Pal. Tamb. & alii.

II. Confessarius magi, aut veneficæ, &c. monere debet eos teneri: Primo, Pactum expressum, si quod habent cum dæmone, aut commercium, abjurare, & dissolvere: Secundo, Libros suos, schedas, ligaturas, aliaque instrumenta artis comburere: præstat ea tradere Confessario ad comburendum; uti etiam chirographum, si quod habent: si vero solus dæmon id habeat, non necessario cogendus est, ut reddat; quia pactum sufficienter dissolvitur per pœnitentiam: Tertio, Damna illata resarcire; ad quod proinde tenentur etiam hæredes, si ad eos bona deveniant; & similiter fiscus, ubi veneficorum bona confiscantur: Laym. Suar. Sanchez, Fil. Busemb. l. 3. t. 1. Denique energumenum, etfi propter peccata prius commissa obsideatur à dæmone, absolvere potest vere pœnitentem; item potest aliquos exorcismos exhibere ante ejus confessiones, si expertus sit solere tunc à dæmone turbari; ex officio autem confessarius non exorcizet sine præscientia Superioris, sed regulariter remittat ad Parochum, cui id munus incumbit: Gob. t. 8. n. 56.

III. Confessarius Rei, si hic tenetur crimen etiam capitale fateri Judici hic & nunc legitime interroganti, suadere, imo & obligare potest, ut fateatur; nec ideo fit irregularis: Valq. Turr. Lug. Averf., & alii. Dixi, *Si teneatur, &c.*, nam communior sententia cum D. Th. est, teneri; probabile tamen est, etiam non teneri saltem sub mortali fateri suum crimen, modo crimen sit capitale, Judici etiam legitime interroganti, & simul sit spes evadendi, & nullum grave damnum Republicæ timeatur, Sylv. Sa, Less. Tann. cum Lugo dicente. esse sententiam valde probabilem, & in pra-

xi tutam; quia inhumanum videtur, ut, qui convinci non potest, teneatur præbere arma contra se, quibus occidatur, aut gravem pœnam v. g. perpetui carceris subeat. Ideoque non semper opus est, ut Confessarius Reum urgeat ad crimen Judici fatendum.

Hinc, si per testimonia convictus neget Judici factum crimen, quamvis Suar. & Sanch. nolint, absolvi; tamen Hurt. & Portel. volunt, absolvi; quod, si etiam neget Confessario, Averf. dicit, absolvendum, si saltem dubie præsumi possit non fecisse, quia hic potius credendum est Reo.

At, si ad vitanda tormenta falsum sibi crimen imposuit, non tenetur postea crimen revocare, quamvis antea perjurio confirmasset; quia non peccavit mortaliter ratione mendacii, cum non sit mentitus perniciosè: Lessl. Lug. & alii; peccavit quidem ratione perjurii, sed hoc jam transit; & sic non retractando nemini facit injuriam, ideoque sufficit coram Deo pœnitere: Tann. Lessl. Excipe, nisi inde grave damnum aliis sequeretur: Doctores cit.

Demum, si Reus coactus denunciavit alium innocentem, tenetur sub mortali ante suam condemnationem, & si tunc non fecit, etiam post sententiam revocare; ad quod etiam à Confessario est obligandus: Tol. Lessl. Tann. & alii communiter: excipe, nisi tunc revocatio esset inutilis. At, si Reus sciat complices, tenetur revelare etiam non rogatus, si crimen sit exceptum: puta hæresis; & si nolit, non est absolvendus: Nav. & alii. Si vero crimen non sit exceptum, & sit occultum, ita ut nec aliis indiciis, aut testimoniis convinci possit, non tenetur; imo nec potest eos revelare, si tamen vi tormentorum coactus prodatur, ordinarie non peccabit: Lessl. Laym.

IV. Demum, Confessarius moribundi monere eum potest de testamento, cui tamen ipse non assistat; tum etiam de electione sepulturæ, de qua, quoniam alibi non est locus agendi, aliqua hic breviter explicabo. Quilibet utriusque sexus (exceptis tantum Religiosis, & Impuberibus) etiam si sit Uxor, Filiusfamilias, Clericus, Novitius, aut Servus, potest sibi eligere sepulturam in quavis Ecclesia, sive Seculari, sive Regulari, sive propinqua, sive remota, sive etiam in clauitro, aut sacristia: Doctores communiter ex tit. *de Sepult.*; solum enim prohibetur, ne ullus intra Monasteria Mo-

nialium sepeliatur: bene vero intra Ecclesiam exterioriorem, ut addit Pelliz. *de Regul.* tr. 8. c. 5. n. 174. Denique, qui potest eligere, juxta communem sententiam potest etiam committere alteri, ut pro se eligat; hic vero id potest etiam post ejus mortem, quia ejus mandatum, cum debeat habere effectum post ejus mortem, non exspirat, sed ex ejus intentione intenditur: Spial. Gutt. Pasq., & alii contra Gen., & alios. Non potest Parochus impedire electionem, dummodo ei detur quarta pars funeralium secundum consuetudinem suæ Parochiæ; quod si quis plus petat, eo quod quis sepeliatur apud Regulares, peccat, & excommunicatur per Clement., & Urban. VIII., Pignat. tom. 4. consult. 208., & econtra peccant, & excommunicantur excommunicatione reservata Religiosi, & Clerici seculares, qui aliquem inducunt ad vovendum, jurandum, vel fide interposita, seu alias ad promittendum, ut eligat sepulturam apud eorum Ecclesiam, vel ut non immutet eam electam: Clem. *Cupientes, §. fin. de Pœnitent.*; & talis electio est nulla, & per ipsam annullatur etiam alia electio libere ab eo facta, aut facienda, ex c. *Animarum, de Sepult.* in 6. Si autem ad id hortentur adhibitis etiam precibus non incurrunt, dummodo non obligent: Suar. Rodr. Nav. Portel., & alii contra Gloss. neque si obligent ad eligendam sepulturam in Ecclesia alterius: Rodr. Tol., & alii, nisi fiat cum fraude, nempe ad instantiam alterius: Doctores cit.; neque si obligent ad eligendam sepulturam in Ecclesia, in qua de jure debet sepeliri, quia est in favorem Ecclesiæ, cui de jure: Rodr., &, quamvis in hoc opponantur Portel. & Pasq., dicunt tamen esse invalidam electionem.

Dum quis ex electione, five ex jure, sepelitur in Ecclesia Regularium, Pignat. t. 3. consult. 48. late probat, Parochum non tantum posse prosequi, sed etiam cum Cruce, Superpelliceo, & Stola adstare funeri in eorum Ecclesia: attamen officium sepulturæ peragendum esse à Regularibus; quod si in Ecclesia Regularium, vel quibuscunque aliis funeralia non peragantur, his non competit pars ulla funeralium, sed soli Parochiæ: Pignat. tom. 6. conf. 88. Possunt etiam Regulares concordare cum Parocho, ut hic officium illud peragat in eorum Ecclesia: tom. 3. conf. 30., sed Parochus non potest petere quartam partem, si quis sepeliatur apud Regulares ab eo onere privilegiatos, si apud eos fiant etiam

funeralia : tom. 9. conf. 145., & econtra Regulares non possunt cum stola funus apud se sepeliendum prosequi, quia stola denotat jurisdictionem externam, quam ad hoc non habent, nisi deleget Parochus : t. 5. conf. 54. Statutum etiam est à S. Congr., ut in funeralibus una tantum Crux deferatur, non Regularium, sed folius Parochiæ, vel certe folius Capituli Cathedralis, si hoc comitetur, nisi alia alicubi sit consuetudo : t. 6. conf. 59. Pleraque alia v. t. 8. conf. 73.

Dubitatur, An peccetur, si cadaver occulte transferatur de uno loco in alium, non persoluta quarta funeralium illis Parochis, per quorum Parochias transit? Pellic. tr. 8. c. 5. n. 177. negat, quia usus etiam timoratorum habet, ut ex eo sibi non faciant scrupulum; unde talis lex non censetur habere locum in foro conscientie; ex Decl. tamen S. Congr. 1604. nullus Regularis, invito Parocho potest efferre funus per Parochiam.

Electio sepulturæ probari potest etiam per duos testes singulares, quia in eo, quod principaliter probant, evadunt testes: Gloss. & alii communiter; imo etiam per dictum solius Confessarii, ex praxi Cur. Neap. Sufficit etiam simplex scriptura manu propria subscripta, quæ æquivalet voci ipsius defuncti: Pasqual. & alii: imo etiam codicillus invalidus quoad jus civile, validus tamen quoad jus canonicum in ordine ad pias causas; si autem neque quoad hoc sit validus, si per testes probari potest, quod in eo voluerit declarare suam voluntatem, sufficit etiam pro foro externo; sin minus, sufficit tantum pro foro interno: Pasqual. & alii.

Impubes ob consilii imbecillitatem non potest sibi eligere sepulturam, ex cap. *Licet, de Sepult. in 6.*, nisi malitia suppleat ætatem, ut addit Sperell. decis. 89. Ubi vero est consuetudo legitime præscripta, potest ei eligere pater, ex text. cit., etiam si filius sit naturalis, spurcius, aut adoptatus: Pignat. t. 4. conf. 208., quod t. 7. conf. 21. intelligit, vivente adhuc, non autem mortuo filio; sed Nav. ait, etiam hoc mortuo, quia textus universaliter ait, *Pater minores filios potest, quo voluerit, loco sepelire*; si autem post electionem patris filius evadat pubes, non valet, nisi hic ratificet: Nav. Sperell. & alii communiter. Eadem dicunt Sperell., & alii communiter de matre, ubi est consuetudo; negant tamen Genuens. & Ricc. in Prax. Neapol. Eadem de tutore, & consanguineo, qui succedat patri in cura impuberis, dicit

dicit Pasq. quamvis negent Ricc. & alii. Eadem de domino relate ad servum impuberem dicunt Barbof. & alii.

Religiosus non potest sibi eligere sepulturam, cum careat voluntate propria, cap. *Religiosi, de Sepult. in 6.* ubi addatur, quod, si moriatur extra claustra, sit apud suum Monasterium tumulandus, nisi commode illuc deferri non possit. Hinc addunt Doctores cum Glos. contra Inn. Franc. & alios, posse eligere sepulturam, si commode illuc deferri non possit, quia talis electio fit cum voluntate interpretativa Superioris; nisi vero ibi adsit aliud Monasterium sui Ordinis, & ille teneatur obedire illi Prælato: Sanchez, Pasqal. & alii; si autem nec ibi sit Monasterium, nec ipse eligat, pertinet ad Parochiam, in qua moritur: Doctores communiter. Superior autem Regularis, ubicunque sit, potest sibi eligere sepulturam etiam extra Monasterium sui ordinis, dummodo moriatur in gradu Superioris, quia in multis habet propriam voluntatem, etiamsi Generali sit subjectus: Sanchez l. 6. *Decal. c. 14. n. 7.* Ab. Franc. & alii; imo potest eligere sepulturam subdito, ut pater filio impuberi. Novitius vero in domo paternâ moriens cum habitu Religioso, si non eligat sepulturam, sepeliatur in Monasterio, si commode fieri potest, sine obligatione solvendi Parocho canonicam, quia gaudet juribus, & privilegiis: Sanch. *Dicast. Pign. t. 7. conf. 70.*

Qui autem moritur non electa sepultura, soluta quartâ parte funeralium Parocho, ubi moritur, debet sepeliri in sepulchro suæ familiæ, ex cap. *Nos, de Sepult.* etiamsi filius renunciavit paternæ hæreditati; imo, etiamsi sit exhæredatus, nisi sit specialiter exclusus à sepulchro familiæ; imo, etiamsi sit filius adoptivus, qui, si non habeat sepulchrum adoptantis, sepeliatur in sepulchro patris naturalis: Doctores communiter apud Pasqual. Filius vero damnati læsæ Majestatis nequit sepeliri in sepulchro familiæ, ex l. 1. ff. *de Suis, & legitimis.* Canonicus autem Cathedralis debet sepeliri in Cathedrali, ubi est sepulchrum proprium Canonicorum, & si hoc non sit, sepeliatur in sepulchro suæ familiæ: Pign. t. 8. conf. 5. item Clericus, qui administrationem habuit in Ecclesia, vel ex alio titulo tenebatur ibi residere, sepeliri debet in ea Ecclesia: Barb. & alii. Item vidua in sepulchro ultimi mariti, ex c. *Is, qui, de Sepul. in 6.* etiamsi alibi habitasset, &c. Sperell. *decif. 88.*

Si autem quis nec sepulchrum habet, nec sepulturam elegerit, sepeliendus in Parochia sui domicilii, ex cap. *Licet, de Sepult. in 6.* quo etiam deferri debet, etiam moriatur ruri extra territorium suæ Parochiæ, si absque periculo valeat eo deportari, ex cap. *Is. qui cit.* Si autem non valeat deportari, sepeliatur in Parochia, ubi moritur, soluta tamen quarta parte funeralium Ecclesiæ domicilii: Pignat. t. 7. conf. 63. nisi vero moriatur, ubi habet quasi domicilium: Sperel. decif. 87. Advenæ, & Viatores, secundum Pign. t. 1. conf. 145. ex decl. S. Congr. debent sepeliri in Cathedrali; sed recte cum aliis Sperel. decif. 87. ait, si non sunt Clerici, ex consuetudine sepeliri in Parochia, in qua moriuntur, & in qua acceperunt Sacramenta. Moriens in carcere secundum aliquos debet sepeliri in Parochia sui domicilii, quod non deseruit; ideoque huic Ecclesiæ deberi quartam funeralium, si alibi elegisset sepulturam; sed probabilius alii cum Pignat. t. 7. conf. 86. ajunt, spectare ad Parochiam carceris; quod certum videtur saltem de alibi damnatis ad perpetuum carcerem, vel in exilium involuntarium missis; ubi enim mori, vel exulare debent, ibi censentur etiam inviti habere domicilium, *L. Filii, ff. ad Municip.* Si Secularis moriatur in Monasterio, ubi, relicto suo domicilio, habitabat, Pign. t. 7. conf. 63. ait, jus sepulturæ spectare ad Parochum illius Parochiæ, in qua est Monasterium, & si in eo petierit sepeliri, soli Parochiæ deberi quartam funeralium; & idem dicit de pueris, & famulis in Monasterio habitantibus; sed recte contradicunt alii, quia acquisivit in Monasterio saltem quasi domicilium: sic etiam si quis moriatur in hospitali intra Parochiam constituto, & in eo sepeliatur, nihil debetur Parocho; nisi vero sepeliatur alibi extra hospitale: De Luc. *de Paroch.* disc. 23. Præterea per Bull. Paul. III. in nostris Cæmeteriis sepelire possumus omnes, qui in nostris morantur obsequiis; & quamvis Gob. hoc intelligat de illis famulis tantum, qui serviunt, & habitant permanentemente in domiciliis nostris, alii tamen cum Dian. intelligunt etiam illos domesticos, qui perpetuo commensales sunt; hi enim etiam sunt de familia, & Clement. X. tantum dicit, *Qui ibi sunt vere de familia, & continui commensales.* Denique; si quis in testamento disposuerit, ut sepeliatur in Parochia, in qua fuerit moriens, & casu moriatur in aliena Parochia, adhuc debet in Parochia

chia sui domicili sepeliri, quia per illam brevem absentiam non amiserat eam Parochiam, nec alteram acquisierat: Pignat. t. 4. conf. 151. notatque Shiarra l. 4. diff. 44. legatum, quod quis fecit Ecclesiæ sub conditione, *Si ibi sepeliatur*, valere, si quid accidat, per quod non possit, aut non debeat ibi sepeliri, quia tale legatum ad pias causas secundum jus, & mentem disponentis est favorabile ipsi, & ei, pro quo disponit.

Denique solus Episcopus, & non Parochus (nisi alia alicubi sit consuetudo) potest alicui concedere jus proprium, & perpetuum sepulturæ in certo loco, è quo alios possit excludere; & hac quidem conditione addita à Pio V. *Ut cadavera profunde insepeliantur*; Tenentur autem Regulares accedere ad Ecclesiam Parochialem, & inde cum Parocho se conferre domum, à qua funus efferendum ex S. C. in Senogal. 26. August. 1616. apud Cesp. Habens vero jus patronatus, non ideo habet jus sepulturæ in Ecclesia: Barb. *de Off. Ep. alleg. 3.* Cæterum Regulares possunt vendere sepulturam, nec prohiberi possunt ab Episcopo, cum sint exempti; nec est simonia, si accipiatur pretium pro loco honoratiori: Sanch. Dian. & alii contra alios ap. Cesp. nec potest quis in eorum Ecclesia sepeliri ipsis invitis, ex Decr. S. Congr. apud eundem; nec in eorum Ecclesiis Presbyteri seculares, postquam corpus associarunt, cantare possunt officia, ex Decr. S. Congr. in una Turritan. 1617. non obstante quacunque consuetudine: Tamb. tom. 1. d. 15. q. 18. Ad Parochum autem spectat determinare iter in associando cadavera, ex S. Congreg. in una Castell. at in Ecclesiis Societatis Jesu non recipiuntur defuncti sine licentia Generalis, exceptis fundatoribus, foundationem juvantibus, Principibus, & Prælatibus: Congreg. 3.

QUÆSTIO III.

De Reservatione Casuum.

VIDENDUM hic I. Quid sit Reservatio, Quæ peccata, & à Quibus reservari possint? II. Quinam reservationem incurrant, aut ab ea excusentur? III. Quis possit absolvere à Reservatis? IV. Demum addeamus in calce Appendicem de Casibus Reservatis.

D d 5

CAPUT